

PROJEKTI „TÄIELIKU E-RIIGIHANGETE VÕIMEKUSE LOOMINE“

TEEKAART

Täiendatud märts 2019

- **Projekti seos asutuse eesmärkidega ja projekti eesmärgid**

Rahandusministeeriumi (RM) arengukava 2018-2021 **strateegiline eesmärk** on riigi haldusvõimekuse tõstmine (eesmärk 4.1.). Eesmärgi saavutamiseks on ühe meetmena ette nähtud läbipaistva ja tõhusa halduspoliitika kujundamine ning elluviimine (meede 4.1.1), mille indikaatoriks on e-riigihangete korraldamise määr. Meetme tegevustena on ette nähtud **täielikuks e-menetlustele üleminekuks tõrgeteta toimiva, kasutajasõbraliku, hankijate halduskoormust vähendava ja kaasaegse riigihangete registri (RHR) arendamine.**

Projektiga aidatakse **ellu viia Euroopa Liidu siseturu poliitikat**. Uutel Euroopa Liidu riigihanke direktiividel põhinev ja 1.09.2017 jõustunud riigihangete seadus näeb ette **täieliku ülemineku elektroonilistele riigihangetele** (sh dokumentatsioon, teabevahetus, pakkumused) 18. oktoobrist 2018 ning **uuendatakse või tutvustatakse mitmed, sh piiriüleseid, riigihankeid tõhustavaid innovaatilisi meetmeid** (sh hankepass, pöördmenetlus, innovatsioonipartnerlus, hanke osadeks jaotamise kohustus, dünaamiline hankesüsteem, e-kataloogid jm).

RHR on sild Eesti riigi ja liikmesriikide ettevõtjate vahel, **mis suurendab konkurentsi riigihangetes ja riigi raha säästlikumat kasutamist.**

Projekti eesmärk on ellu viia uue riigihangete regulatsiooniga kaasnevat paindlikku äriloogikat, mille fookuses on e-riigihangete tõhustamine, eesmärgiga tõsta kasutajate rahulolu kasutajamugavuse suurendamisega ja langetada hankijate ja pakkujate halduskulusid.

- **Olemasolev olukord ja projekti vajalikkus**

RHR on iseteeninduskeskkond, mis pakub turuosalistele riigihangete läbiviimise ja neis osalemise teenuseid ning edastab Eesti hankijate teated rahvusvahelist piirmäära ületavates hangetes Euroopa Liidu Teatajale avaldamiseks (nn *eSender* teenus).

RHRis puuduvad uue riigihangete regulatsiooniga sätestatud paindlikud menetlemise võimalused (nt hanke osade kaupa menetlemise võimaldamine, hankepassi institutsioon osalejate kvalitatiivse valiku süsteemi lihtsustamiseks, menetlusjärjekorra vaba valik) ja **innovaatilised e-hanke tööriistad** (nt e-kataloog, e-oksioni täislahendus, dünaamiline hankesüsteem, kvalifitseerimissüsteem).

2007. a loodud rakenduse **arhitektuur on monoliitne, kasutajaliidese lahendus ja raamistik on vananenud**, mistõttu ei ole võimalik kasutusele võtta kaasaegseid lahendusi ning arendustejärgne stabiliseerimine on aja- ja ressursimahukas. RHR välisklientide rahuloluuuringu¹ tulemusena **tuleb eelkõige parandada töökindlust ja kasutusmugavust.**

Rahandusministeerium (RM) koostöös Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega (RMIT) **on alustanud RHR teenuste kaasajastamist**. Uue regulatsiooniga kaasnevate uute standardvormide täitmine ehk **teadete moodul ja e-saatja veebiliidese** uus versioon jõudsid

¹ http://www.fn.ee/public/Aruanne_valiskliendi_rahulolu_veebi.pdf

kasutajateni 1.09.2017 riigieelarvelistest vahenditest. Ülejäänud RHRi moodulite kaasajastamiseks telliti **eelanalüüs** (SFOS kood 2014-2020.12.03.001.01.15-0029), mis on sisendiks edasisele arendusele. Teadete mooduli platvorm kohandatakse uueks alusraamistikuks ülejäänud moodulitele.

Projekt on vajalik, et realiseerida uue regulatsiooni võimalused riigihangete tõhustamiseks ja jätkata RHRi moodulite üleviimist teenuspõhisele arhitektuurile ja kaasaegsele platvormile teenuste jätkusuutlikkuse tagamiseks.

- **Projekti tulemus**

Projekti tulemina on aastaks 2020 järkjärgult kasutajateni viidud täielikule e-menetlustele üleminekuks sobiv, tõrgeteta toimiv, kasutajasõbralik, hankijate ja pakkujate kulusid vähendav ja kaasaegne riigihangete register koos paindlike menetlusvõimaluste ja innovaatiliste tööriistadega.

Projekti tulemid on planeeritud kasutajateni viia kahes arendusetapis. Esimene arendusetapp on planeeritud juurutada hiljemalt 2018 lõpuks ja teine arendusetapp 2019-2020.

- **Projekti mõju**

2011. a Euroopa Komisjoni tellimusel läbi viidud uuringu (http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/cost-effectiveness_en.pdf) tulemusena on ühe paberhanke kulu Eestis keskmiselt 7450 EUR.

Rahandusministeeriumi tellitud uuringu „Uue riigihangete seaduse rakendamise mõjud hankijatele ja pakkujatele“ (kättesaadav <https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/analusid-ja-uuringud>) järgi on ühe e-hanke maksumus 2366,5 EUR. Uuringu järgi vähenevad hankijate ja pakkujate kulud e-hankes uue seaduse rakendamisel keskmiselt 6,45% ehk e-hanke maksumus on 2213,9 EUR ($2366,5 * 0,9355$).

Eeldatavalt saavutatakse **viie aasta jooksul ainuüksi hankijate ja pakkujate kulude osas kokkuhoid keskmiselt 35% ehk 12,4 MEUR** (36 MEUR (2015. a hangete kogukulu, kui e-hangete osakaal on 80% (a 2366,5 EUR ja paberhangete osakaal 20% (a 7450 EUR)) – 23,6 MEUR (2213,9 EUR ühe e-hanke maksumus uue RHSi järgi x 10652 hanget aastas)).

Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakond korraldas 2016. a hankijate ja pakkujate seas küsitluse hindamaks hanke kulukust. Küsitluse andmete põhjal täiendatud investeeringute **tasuvusanalüüsi** (kättesaadav RM riigihangete ja riigiabi osakonnast) põhjal, kus lisaks hankijate ja pakkujate kuludele võeti arvesse ka kulud infosüsteemi haldamisele, arendamisele, koolitustele ja nõustamisele, **on projekti investeering tasuv. Aastate 2015-2020 hinnanguline kokkuhoid on 14,5 MEUR ehk 30%.**

E-hanke väärtus ei ole ainult oluline kulude kokkuhoid - parem läbipaistvus, kontrollitavus ja ligipääs riigihangetele, sh väike- ja keskmise suurusega ja välismaistele ettevõtjatele, tagab suurema konkurentsi riigihangetel, võimaldades seeläbi hankijale soodsamaid lepinguid (rohkem pakkumusi, odavam hind).

Projekti mõju saab hinnata pärast tervikprojekti lõppu aastal 2020.

- **Projekti eesmärkide saavutamiseks vajalike eeltingimuste** (nt regulatsioonide vastavusse viimine, seaduse jõustumine, kokkulepete saavutamine kolmandate osapooltega) **täitmine**

Uute EL riigihanke direktiivide ülevõtmiseks jõustus 1.09.2017 uus riigihangete seadus koos rakendusaktidega.

Standardvormid, hankepassi vorm ja CPV koodid on kinnitatud **Euroopa Komisjoni otsekohalduvate määrustega**.

- **Projekti maksumus ja teostamise ajakava**

Projekti „Täieliku e-riigihangete võimekuse loomine“ maksumus ja eeldatav ajakava			
I arendusetapp			
Nr	Sisu	Projekti planeeritud kogumaksumus	Kestus kuudes (eeldatav, puhveraeg sisse arvatud)
1.1	1. alamprojekt Eeldused tegevuskeskse ja osade kaupa rakenduva menetlusmooduli arenduseks. Menetlusmooduli arendus hanke ettevalmistamisega seotud tegevuste osas	478 169*	9 19.09.2016 – 18.09.2017
1.2	2. alamprojekt Menetlusmooduli arenduse jätk ettevõtjaga seotud tegevuste ja taotluste/pakkumuste kontrolli ning hindamise osas. Seotud tugimoodulite edasiarendus.	498 533*	12 28.04.2017 – 27.05.2018
1.3	3. alamprojekt Innovaatiliste e-hanke tööriistade ja seotud tugimoodulite arendus.	499 850*	14 (2018 jaan – 2019 veebruar)
1.4	4. alamprojekt I arendusetapi juurutamiseks vajalikud arendustööd	499 741*	18 (2018 jaan – 2019 juuni)
KOKKU I arendusetapi RM projekti maksumus (1.1-1.4)		1 976 293*	(2016 III kv – 2019 II kv)
1.5	Seotud projekt: E-kataloogi arendus (RIKi projekt)	232344** (teostatud)	

KOKKU I arendusetapp (1.1-1.5)		2 208 637	(2016 III kv – 2019 II kv)
II arendusetapp			
2.1	Täieliku e-hanke võimekuse tagavate lisamoodulite arendus	490000*	12 (2019 – 2020)
2.2	Hangete planeerimise moodul (RIKi projekt)	200 000**	12 (2019 – 2020)
KOKKU II arendusetapp		690000**	12 (2019 – 2020)
KOKKU projekt „Täieliku e-riigihangete võimekuse loomine“ , sh		2 898 637**	2016 – 2020
RM projektide maksumus kokku (1.1-1.4, 2.1)		2 466 293*	

*Maksumus sisaldab arenduskulu, käibemaksu, projektijuhtimise tasu.

**Maksumus sisaldab arenduskulu, käibemaksu, projektijuhtimise tasu ja kulusid riistvarale.

Lisa: Projekti alametappide kirjeldus

Koostas: Maarika Tork, rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakond

**PROJEKTI „TÄIELIKU E-RIIGIHANGETE VÕIMEKUSE LOOMINE“
TEEKAARDI LISA
Projekti alametappide kirjeldus**

0. Ettevalmistavad tegevused:

- Juhtrühm on moodustatud.
- Kasutajate tagasiside ja ettepanekud on koondatud.
- Eelanalüüs ja prototüüp projektile on koostatud: nov 2015 – märts 2016, 33 600 EUR (75% SF, 15% riigieelarve);
- Hankijatest ja pakkujatest moodustatud ekspertgrupp on kaasatud analüüsi ja testimise protsessi;
- Teadete moodul ja e-saatja veebiteenuse arendus uuel platvormil tootestatud 1.09.2017, ca 418 320 EUR (riigieelarve).
- Koostöögrupp RAM, RMIT ja RIK spetsialistidest on moodustatud e-kataloogi projekti edukaks elluviimiseks, nõuetele vastavuse ja koostöö tagamiseks;
- Riigihange nr 172745 raamlepingu sõlmimiseks on läbi viidud.
- Projekti I arendusetapp tootestati 22.10.2018.

1. I arendusetapp

1.1. 1. alamprojekt

**Eeldused tegevuskeskse ja osade kaupa rakenduva menetlusmooduli arenduseks.
Menetlusmooduli arendus hanke ettevalmistamisega seotud tegevuste osas.**

Eesmärk:

Välja töötada uus kasutajasõbralik riigihangete registri kasutajaliides, luua eeldused tegevuskeskse ja osade kaupa rakenduva menetlusmooduli arenduseks uuel platvormil ja menetlusmooduli loomine hanke ettevalmistamisega seotud tegevuste osas.

Tegevused:

Uue kasutajasõbraliku kasutajaliidese visuaali kujundamine

Kasutajate, rollide ja õigustega seotud muudatused

- kontrollasutuste lisandumine
- kasutajate rollide ühtlustamine
- uue rakenduse õiguste süsteemi väljatöötamine

Eeldused menetlusmooduli arenduseks:

- hanke hankijapoolse meeskonna komplekteerimise muudatused
- hanke pakkujapoolse meeskonna komplekteerimine

Menetlusmooduli arendus.

Tegevuskeskse ja osade kaupa rakenduva menetlusloogika raamistiku loomine

- Hanke ettevalmistamisega seotud tegevused
Hankepassi integreerimine

Päringumooduli esmane lahendus

1.2. 2. alamprojekt

Menetlusmooduli arenduse jätk ettevõtjaga seotud tegevuste ja taotluste/pakkumuste kontrolli ning hindamise osas. Seotud tugimoodulite edasiarendus.

Eesmärk:

Välja arendada uuel platvormil, tegevuskeskne ja osade kaupa rakenduv menetlusmooduli jätk taotluste/pakkumuste koostamisega seotud tegevuste ja taotluste/pakkumuste kontrolli ja hindamisega seotud tegevuste osas ning luua kasutajamugav ja selge teadete moodul, teabevahetuse moodul ja lepingute moodul lepingu lisamiseks, kooskõlastamiseks ja allkirjastamiseks.

Tegevused:

Ettevõtja tegevused menetlusmoodulis

- Taotluse / pakkumuse koostamisega seotud tegevused
- Pakkumuste kohandamine

Taotluste / pakkumuste kontrolli ja hindamisega seotud tegevused:

- Tingimuste kontroll kasutajaliidese kaudu
- Kõrvaldamise aluste kontroll x-tee teenuste kaudu
- Protokollide ja otsuste genereerimine
- Hindamistulemuste sisestamine
- Automaatne hindamine
- Eduka pakkumuse valik

Teadete mooduli täiendamine kaitse- ja julgeoleku sektori osas

Teadete mooduli integreerimine menetlusmooduliga

Teabevahetusmooduli arendus

Lepingute mooduli arenduse algus

- hanke- ja raamlepingute lisamine
- lepingute kooskõlastamine ja allkirjastamine

1.3. 3. alamprojekt

Elektrooniliste tööriistade ja seotud tugimoodulite arendus.

Eesmärk:

Välja arendada innovaatilised e-hanke tööriistad ja seotud tugimoodulid, liidestada RHR e-kataloogi rakendusega.

Tegevused:

Elektroonilised tööriistad

- E-oksjoni mooduli arendus
- dünaamiline hankesüsteem
- kvalifitseerimissüsteem

Lepingute mooduli arenduse jätk

- raamlepingu alusel hankelepingute sõlmimine
- minikonkursid

RHR liidestamine e-kataloogi mooduliga
Ühis- ja kesksed hanked

Päringumooduli arenduse jätk:

- Hangete otsingu täiendamine
- Kasutaja otsingueelistuste haldamine
- Infotellimuste arendamine

Kasutajakesksete vaadete arendus:

- Kasutaja töölaua kujundamine
- Kasutaja isiklike eelistuste haldamine
- Kasutajapõhised vaated ja nimekirjad

Haldus- ehk üldmooduli arenduse jätk:

- Klassifikaatorite haldus
- Kasutajate otsing ja haldus
- Hankijate otsing ja haldus
- Ettevõtjate otsing ja haldus
- Kontrollasutuste otsing ja haldus
- Hankijate ja ettevõtjate dokumendipank

Süsteemsete teavituste arendus

- Kasutaja poolt enda teavituste häälestamine
- Teavituste kuvamine hanke juures ja peakasutaja vaates

Kaitse- ja julgeolekusektori teadete üleviimine

Vaidlustuste haldus

1.4. 4. alamprojekt

I arendusetapi juurutamiseks vajalikud tegevused.

Eesmärk:

Teostada I arendusetapi juurutamiseks vajalikud tegevused.

Tegevused:

- Andmete migratsioon uuele süsteemile üleminekul
- Rahvusvahelise hankepassi formaadi integreerimine
- Automaatkontrollid X-tee päringute abil
- Vabavaralise andmebaasi kasutuselevõtt
- Hanke andmeversioonide võrdlemine
- Uue riigihangete seaduse menetlemisel lisandunud täiendused
- Kasutajate testimise tagasisidest tulenevad kasutajaliidese täiendused
- Turvatestimine
- I arendusetapi juurutamine

Seotud projekt:

1.5. E-kataloogi arendus (RIKi projekt)

RHRiga liidestatav e-kataloogi moodul. Liidestumine RHRiga ja juurutamine I arendusetapi tulemina.

2. II arendusetapp

2.1. Täieliku e-hanke võimekuse tagavate lisamoodulite arendus

Eesmärk:

Täiendada riigihangete registrit avaandmete ja andmeanalüütika võimalustega, lisada registrisse turu-uuringute läbiviimise moodul, täiendada menetlusmoodulit lõppkasutajatelt ja ekspertgrupilt laekunud tagasiside põhjal.

Tegevused:

- Masintöödeldavate avaandmete lahendus
- Hankija- ja valdkonnapõhised aruanded
- Statistilised aruanded
- Menetlusmooduli täiendused kasutajatelt ja ekspertgrupilt laekunud tagasiside põhjal
- Turuuuringute moodul

2.2. Seotud projekt: Hangete planeerimise moodul (RIKi projekt)

Eesmärk: Arendada välja hangete planeerimise moodul, sh ühis- ja kesksete hangete vajaduste koondamine, hankeplaani koostamine ja liidestus RHRiga.

Tegevused:

- Ühis- ja kesksete hangete jaoks vajaduste konsolideerimine
- Hankeplaani koostamine
- Liidestused RHRiga